

[Alvilda Larsen.]

ufejlbarligt, ej heller at det er det helt ideelle. Det synes vi absolut ikke det er. Bevillingssystemet har mange uheldige sider, bl. a. finder jeg det noget trist, at en biografbevilling, uden at driften af en biograf dermed er sikret, synes at være en af de få muligheder, der er givet ofte store, gode, danske kunstnere for at eksistere, når de ikke længere kan optræde — at bevillingen således benyttes som en slags pensionsordning for disse mennesker. Bevillingssystemet sikrer heller ikke på anden måde, at der opnås det, der egentlig var formålet med bevillingen. Hvor bevillingen gives til en enkelt person, gives den jo netop til en person med bestemte kvalifikationer. Den gives altså til en bestemt person, og rigtigheden af en udvikling som den, vi oplever nu, henimod at gøre bevillingen arvelig, automatisk at lade den gå over til en enke eller andre familiemedlemmer, synes ikke umiddelbart indlysende for os. Her kan der med rette rejses tvivl om hensigten med bevillingen og systemets berettigelse.

Jeg kunne anføre yderligere svagheder, som vi synes der er ved bevillingssystemet; det skal jeg ikke gå nærmere ind på i dag; men stiller vi venstres og de konservatives forslag — altså et forslag, som i virkeligheden går ud på fri næring — op imod bevillingssystemet, må jeg sige, at da foretrækker vi bevillingssystemet. Nu sagde den ærede ordfører for det konservative folkeparti, fru Hanne Budtz, ganske vist, at forslagsstillerne ikke i forslaget siger noget om fri næring. Nej, det er rigtigt nok, det står der ikke noget om, men der står noget om bevillingssystemets ophævelse, og det fremgik af det ærede medlems bemærkninger, at hun ikke syntes om bevillinger til kommuner og landsorganisationer, og andre organisationer synes det ærede medlem heller ikke om; der blev faktisk ikke meget andet tilbage end netop fri næring, og det er jo også dette, den ærede ordførers partifæller i kommissionen har fremsat ønske om. Den fri næring ønskes indført på dette område under henvisning til, at filmsfremvisning må betragtes som et erhverv, der kan sidestilles med andre erhverv henhørende under forlystelsesbranchen. Dette synspunkt kan vi ikke anerkende. Vi er her enige med andre, der peger på filmens betydningsfulde

kulturfunktion i vort samfund, noget, som på afgørende måde adskiller biografteatervirksomhed fra almindelig næringsvirksomhed.

Med fri næringsvirksomhed på dette samfundsmæssigt vigtige område — for det er filmsområdet i dag — kan man ikke få den tilstrækkelig kulturelt indstillede og interesserede ledelse af biograferne, som man må have, hvis man vil opretholde et lødigt filmniveau; det sikrer bevillingssystemet efter vor mening trods alt i højere Grad end fri næring. Vi kan ikke gå ud fra, at hvis enhver kan få lov til at nedsætte sig som biograf ejer, vil de, der så gør det, netop være biograf ejere for at udnytte filmens tekniske muligheder til højnelse af dansk kultur og folkeoplysning. Det vil kun være få, hvis overhovedet nogen, der vil gøre det med det formål. Jeg tror ikke, de fleste vil have det i tankerne, nej, de fleste vil kun tænke på at tjene mest muligt.

Filmen er af stor kulturel og samfundsnyttig betydning, og jeg mener ikke, at den kan stilles til fri udnyttelse for enkeltpersoner. Det lyder så smukt med fri næring, dette at sikre den enkeltes ret på dette område, men kendsgerningerne viser dog, at denne enkelte med denne frie ret til biografvirksomhed jo slet ikke er fri, slet ikke er uafhængig. Man er slet ikke sin egen herre, når det kommer til stykket. En ny biograf samt filmsfremstilling og filmsfremvisning og alt, hvad der hører med til dette område, kræver så store kapitalinvesteringer — og det er da også indrømmet af forslagsstillerne — at det bliver få eller næsten ingen, der er i stand til at udnytte retten, som der tales så meget om. Nej, det vil hurtigt blive ikke enkeltpersoner, men selskaber. Det bliver i første række måske nok danske selskaber, men dernæst bliver det udenlandske selskaber, der får hals- og håndret over biografdriften. Den frie næring vil ikke blive en ret for enkeltpersoner, men en ret til dannelse af filmsfremvisningsmonopoler, i virkeligheden en ret for monopolerne til stor fortjeneste. Det har vi bevis for, og jeg vil også her henvide til Sverige.

I Sverige har man i virkeligheden haft den frie næring, og hvordan ser det så ud der? Tager vi en by som Stockholm, så fandtes der der i 1948 99 biografer, en biograf for hver 6 972 indbyggere. Af disse 99